

BATI AKDENİZ BÖLGESİNDE YER ALAN ÜNİVERSİTELERDEKİ MUHASEBE EĞİTİMİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA¹

AN ANALYSIS ON ACCOUNTING EDUCATION OF WEST MEDITERRANEAN REGION UNIVERSITIES

Mahmut Sami ÖZTÜRK², Murat ERDOĞAN³

Öz

Muhasebe eğitimi, gerek kaliteli muhasebe meslek mensuplarının yetişmesi için gerekse verilen muhasebe hizmetlerinin kaliteli, güvenilir ve teknoloji odaklı olabilmesi için son derece önem teşkil etmektedir. Muhasebe eğitimi ülkemizde genel olarak üniversite seviyesinde ağırlıklı olarak verilmektedir. Sürekli değişen bilgi teknolojileri, yapılan düzenlemeler ve güncel uygulamalara ayak uydurabilmek için üniversitelerde verilen muhasebe derslerinin sürekli güncellenmesi ve müfredatlarının bu çerçevede belirlenmesi gerekmektedir. Bu çalışma Batı Akdeniz’de yer alan Antalya, Isparta ve Burdur illerini kapsamaktadır. Çalışmada; Antalya, Isparta ve Burdur illerinde yer alan üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin içeriğinin ve müfredatının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Buna yönelik olarak çalışma kapsamında belirtilen illerdeki üniversitelerin muhasebe dersleri ele alınmakta, buna yönelik olarak derslerin müfredatları, içerikleri, çeşitliliği ve AKTS’leri üzerinde araştırma yapılmaktadır. Üniversitelerdeki muhasebe eğitiminin içeriğinin araştırılması neticesinde öngörülen değerlendirmeler ve gerekli öneriler çalışmanın sonucunda sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Batı Akdeniz Bölgesi, AKTS, Müfredat, Üniversite.

Abstract

Accounting education is essential for both the accounting services which must be high quality, reliable and technology-oriented, and for increase of qualified profession accounting members. Accounting education is mainly given at the university level in our country. In order to keep up with the continuously changing information technologies, regulations and current practices, the accounting courses given at universities must be continuously updated and the curriculum must be defined in this frame. This study covers Antalya, Isparta and Burdur in Western Mediterranean. In the study; it is aimed

¹ Bu çalışma 11-13 Mayıs 2017 tarihinde Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’nde düzenlenen 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal

² Yrd. Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, samiozturk@sdu.edu.tr

³ Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, muraterdogan@akdeniz.edu.tr

to analyze the content and curriculum of the accounting education given in the universities in Antalya, Isparta and Burdur. For this purpose, the accounting courses of the universities in the cities mentioned in the scope of the study are dealt with and the curriculum, content, diversity and ECTS's of the courses are being investigated. As a result of the study, the assessments and necessary proposals are presented as a result of investigating the contents of accounting education in universities.

Keywords: Accounting Education, West Mediterranean Region, ECTS, Curriculum, University.

1. GİRİŞ

Toplumda kaliteli muhasebe meslek mensuplarının yetişmesi, muhasebe mesleğinin doğru, dürüst, güvenilir bir biçimde icra edilebilmesi için muhasebe eğitiminin çok önemli bir payı vardır. Bilgi kullanıcılarına ve paydaşlara sunulan muhasebe bilgilerinin kalitesi öncelikle verilen muhasebe eğitiminin kalitesine kadar dayanmaktadır.

Muhasebe eğitiminin kaliteli, etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi için muhasebe eğitime etki eden bir çok etken bulunmaktadır. Bu etkenler göreceli olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Ancak tüm bunları bir çatı altında toplamak için Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) tarafından muhasebe eğitimindeki kalitenin artırılmasına yönelik olarak uluslararası eğitim standartları oluşturulmuştur.

IFAC tarafından yayınlanan uluslararası eğitim standartlarına göre 8 adet standart bulunmaktadır. International Education Standards (IES) olarak adlandırılan bu standartlar;

IES 1: Mesleki muhasebe eğitim programları için başlangıç gereksinimleri,

IES 2: Temel mesleki gelişim: Teknik yetkinlik,

IES 3: Temel mesleki gelişim: Mesleki yetkinlik,

IES 4: Temel mesleki gelişim: Mesleki değerler, etik ve davranışlar,

IES 5: Temel mesleki gelişim: Uygulamalı deneyim,

IES 6: Temel mesleki gelişim: Mesleki yetkinliğin değerlendirilmesi,

IES 7: Sürekli mesleki gelişim,

IES 8: Finansal tabloların denetlenmesi için sorumlu olan paydaşların mesleki yetkinliğidir (IFAC, 2017).

Standartlarda görüldüğü üzere yeterli, yetkin, mesleki değerlere bağlı, etik davranışlar sergileyen, sürekli mesleki gelişim gösterebilen muhasebe meslek mensuplarının yetişmesi kaliteli bir muhasebe eğitime bağlıdır.

Üst düzeyde, kaliteli ve verimli muhasebe eğitimi için öncelikle yetişmiş, bilgili ve donanımlı öğretim üyelerine ihtiyaç vardır. Muhasebe derslerine ait yeterli fiziki altyapının sağlanması ve gerekli teknolojik imkânların oluşturulması gerekmektedir. Ayrıca yükseköğretim düzeyinde verilen muhasebe derslerinin müfredatları, çağdaş koşullara uygun olmalı, sürekli gelişen teknolojiye uyum sağlayacak şekilde planlanmalı ve uygulamaya konulmalıdır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Çalışmanın konusu ile ilgili olarak gerçekleştirilen literatür araştırması neticesinde; muhasebe eğitiminin içeriğine yönelik olarak son yıllarda yapılmış olan çalışmalardan bir kısmı aşağıda özetlenmektedir.

Altınay (2016) çalışmasında muhasebe eğitiminin geleceğine yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir. Çalışmada muhasebe eğitiminin gelecekte nasıl bir şekil alabileceği üzerinde durulmaktadır.

Can ve Demirci (2016) Uluslararası muhasebe eğitim standartları ile ilgili olarak bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada 2 nolu muhasebe eğitim standardı doğrultusunda muhasebe eğitim programlarının içeriğine ne derece uyum sağlandığı noktasında Sakarya üniversitesinde örnek bir araştırma yapmıştır.

Güney (2016) muhasebe eğitimi üzerinde denetim standartlarının etkisi üzerinde bir çalışma yapmıştır. Denetim standartlarının muhasebe eğitime nasıl ve ne şekilde etki ettiği üzerinde durulmuştur.

Karacıoğlu ve Dızman (2016) ise Türkiye'de Tms-Tfrs kapsamında verilen muhasebe eğitiminin kalite standartları açısından yeterliliğini araştırmıştır. Çalışmada muhasebe eğitiminin kalitesi üzerinde araştırma gerçekleştirilmektedir.

Kılı'nın (2016) yaptığı çalışmada Türkiye'deki üniversitelerde verilen adli muhasebe eğitimi ve gerçekleştirilen lisansüstü çalışmalar üzerine bir inceleme yer almaktadır.

Koçyiğit ve diğerleri (2016) öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi için, Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesindeki Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerine yönelik bir araştırma gerçekleştirmişlerdir.

Bir başka çalışmada Koçyiğit ve diğerleri (2016) Türkiye'deki üniversitelerdeki lisansüstü eğitim programlarında yer alan muhasebe standartları dersleri üzerine bir araştırma yapmışlardır.

Odabaş ve Aydın (2016) muhasebe eğitiminde vergi hukuku üzerine bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmada uygulamalı bilimler yüksek okullarının muhasebe bölümlerinde okutulan vergi dersleri üzerine bir araştırma yapmışlardır.

Onat ve Akın (2016) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Y kuşağı ve muhasebe eğitiminin durum tespiti konusunda bir çalışma gerçekleştirmişlerdir.

Öztürk ve Fındık (2016) Türkiye'deki muhasebe eğitiminin uluslararası muhasebe standartları ile uyumlaştırılması sürecinde karşılaşılan adaptasyon problemlerinin muhasebe alt kültür değerleri çerçevesinde araştırılması konusunda bir çalışma yapmışlardır.

Turhan (2016) yaptığı çalışmada işletme lisans öğrencilerinin Türkiye muhasebe/finansal raporlama standartları hakkındaki ilgi düzeyleri, beklentileri ve farkındalıklarını araştırmıştır.

Yıldız (2017) Muhasebe meslek mensuplarının meslek yüksekokulu muhasebe programı öğrencilerinden beklentilerini çalışması kapsamında araştırmaktadır.

Üniversitelerdeki muhasebe derslerinin tamamı ele alınarak, bu derslerin müfredat veya içerik analizi konusunda literatürde çok sayıda çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla bu

çalışmanın amacı üniversitelerin muhasebe eğitimlerinin içeriğinin analiz edilmesi ile bir durum tespitinin yapılması ve gerekli görülen önerilerin literatüre sunulmasıdır.

3. ÇALIŞMANIN METODOLOJİSİ

Bu çalışmada Batı Akdeniz Bölgesinde yer alan Antalya, Isparta ve Burdur illerinde bulunan üniversiteler üzerinde araştırma yapılmıştır. Muhasebe eğitimi, daha kapsamlı olarak genellikle fakültelerde lisans düzeyinde verildiği için çalışmada üniversitelerin bünyelerindeki fakülteler ele alınmıştır. Fakültelerde verilen muhasebe eğitime yönelik muhasebe dersleri genellikle İşletme bölümü altındaki Muhasebe-Finans anabilim dallarında yer almaktadır. Muhasebe dersleri genellikle işletme bölümüne ait işletme kodlu dersler olarak açılmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada fakültelerdeki işletme bölümlerindeki muhasebe dersleri incelenmektedir.

Batı Akdeniz Bölgesinde yer alan üniversitelerdeki muhasebe eğitime yönelik bulgular çalışmanın ilerleyen bölümlerinde, Türkiye'nin en iyi 3 üniversitesindeki muhasebe derslerine ilişkin bulgular ile karşılaştırılmaktadır.

Times Higher Education her yıl dünyanın en iyi üniversitelerini belirlemektedir. Sıralamada seçim kriteri olarak dikkatli bir biçimde kalibre edilmiş 13 adet performans göstergesi esas alınmaktadır. Ayrıca derecelendirmeye ilişkin hesaplamalar PricewaterhouseCoopers'in sunduğu profesyonel hizmetler tarafından bağımsız denetimden geçmektedir. Dünyanın en iyi üniversiteleri sıralamasına göre Türkiye'nin en iyi 3 üniversitesi aşağıdaki gibi belirlenmiştir (THE, 2017):

1. Koç Üniversitesi
2. Sabancı Üniversitesi
3. Bilkent Üniversitesi'dir.

Araştırmada karşılaştırma yapabilmek için bu üç üniversite ele alınacaktır.

Çalışmada kullanılan veriler, üniversitelerin internet sitelerinde yer alan ders müfredatlarından ve üniversitelerde muhasebe eğitimi veren öğretim üyeleri ile birebir yapılan görüşmelerden elde edilmektedir.

4. ÇALIŞMAYA AİT BULGULAR

Çalışmada araştırılan işletme bölümlerine ait fakülteler, bu fakültelerin buldukları üniversite ve illere ait bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Konu Olan Üniversite, Fakülte ve Bölümler

Üniversite	Fakülte ve Bölümü	Bulunduğu İl
Akdeniz Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü	Antalya
Uluslararası Antalya Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü	Antalya
Alanya Aladdin Keykubat Üniversitesi	İşletme Fakültesi İşletme Bölümü	Antalya / Alanya
Süleyman Demirel Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü	Isparta
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü	Burdur
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Bucak İşletme Fakültesi İşletme Bölümü	Burdur / Bucak

Araştırma kapsamında öncelikle muhasebe dersleri, fakülte bazında tek tek incelenmekte ve her fakültede yer alan işletme bölümlerindeki muhasebe derslerine ait bilgiler özetlenmiş bir şekilde tablolarda toplanmaktadır. Fakültelerdeki muhasebe derslerinin haftalık ders saati süreleri, AKTS bilgileri ve derslerin seçmeli ya da zorunlu olmasına yönelik bilgiler aşağıdaki tablolarda üniversiteler bazında sırayla sunulmaktadır.

Tablo 2. Akdeniz Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Muhasebe Dersleri

	Ders Saati	AKTS	Seçmeli/Zorunlu
Genel Muhasebe I	3	4	Zorunlu
Genel Muhasebe II	3	4	Zorunlu
Şirketler Muhasebesi	3	4	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi	3	4	Zorunlu
Yönetim Muhasebesi	3	4	Zorunlu
Bilgisayar Destekli Muhasebe	3	4	Seçmeli
Muhasebe Denetimi	3	4	Seçmeli
Muhasebe Uygulamaları	3	4	Seçmeli
Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	3	4	Seçmeli

Tablo 2’de belirtildiği gibi, Akdeniz Üniversitesi’nde tüm derslerin ders saatleri ve AKTS’leri eşit sayıdadır. Genel muhasebe I ve II, şirketler muhasebesi, maliyet muhasebesi ve yönetim muhasebesi derslerinin zorunlu olması, gelecekte muhasebe alanına yönelecek öğrencilere avantaj sağlamaktadır.

Ancak maliyet muhasebesi II dersi müfredatta yer almamakta onun yerine yönetim muhasebesi dersi zorunlu tutulmaktadır. Bu durum işletme kararlarına etki eden yönetim muhasebesi kısımlarına daha fazla önem verildiğinin bir göstergesi olup, bu bakış açısıyla öğrencilerin stratejik işletme kararları alınırken gerekli muhasebe bilgilerini bu şekilde edinebilmeleri sağlanabilmektedir.

Tablo 3. Uluslararası Antalya Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe Dersleri

	Ders Saati	AKTS	Seçmeli/Zorunlu
Finansal Muhasebe	3	5	Zorunlu
Yönetim Muhasebesi	3	5	Zorunlu
İhracat Pazarlaması ve Dış Ticaret Kararları	3	5	Seçmeli

Uluslararası Antalya Üniversitesi'nde verilen muhasebe eğitiminde öğrenciler iki temel alana yönlendirilmekte bunlar finansal muhasebe ve yönetim muhasebesi alanlarıdır. Muhasebe derslerine bakıldığında; öğrencilerin muhasebe alanında yeterince derin ve kapsamlı muhasebe derslerinden yoksun bir eğitim aldıkları göze çarpmaktadır. Yeterince seçmeli ve zorunlu muhasebe dersine yer verilmediği için gelecekte muhasebe meslek mensubu olmayı düşünen öğrenciler detaylı bir muhasebe eğitiminden mahrum kalabileceklerdir.

Tablo 4. Alanya Aladdin Keykubat Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe Dersleri

	Ders Saati	AKTS	Seçmeli/Zorunlu
Muhasebe I	3	4	Zorunlu
Muhasebe II	3	4	Zorunlu
Şirketler Muhasebesi	3	5	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi I	3	5	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi II	3	5	Zorunlu
Muhasebe Denetimi	3	5	Zorunlu
Bilgisayarlı Muhasebe	3	5	Seçmeli
İhtisas Muhasebesi	3	5	Seçmeli
Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları	3	5	Seçmeli
Devlet Muhasebe Sistemi	3	5	Seçmeli
Türkiye Denetim Standartları	3	5	Seçmeli

Tablo 4'de görüldüğü üzere Aladdin Keykubat Üniversitesi'nde gösterilen muhasebe eğitiminde muhasebe I ve II, şirketler muhasebesi, maliyet muhasebesi I ve II ile muhasebe denetimi dersleri zorunlu tutulmakta geri kalan dersler seçmeli durumdadır. Temel derslerin yanı sıra muhasebe denetimi dersinin zorunlu olması denetçilik mesleğini tercih edebilecek öğrenciler için çok önemli bir temel oluşturacaktır. Öncelikle muhasebe I ve II derslerinin AKTS sayıları diğer derslerden az olduğu görülmektedir. Belirli bir standart oluşturabilmek için AKTS sayılarından bir düzenlemeye gidilmesi öngörülebilir. Ayrıca muhasebe ve denetim standartları derslerinin seçimlik olsa bile lisans düzeyinde sunulması öğrencilerin güncel ve uluslar arası düzenlemelere hakim olmaları açısından önemli bir avantaj

sağlamaktadır.

Tablo 5. Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Muhasebe Dersleri

	Ders Saati	AKTS	Seçmeli/Zorunlu
Finansal Muhasebe I	4	6	Zorunlu
Finansal Muhasebe II	4	5	Zorunlu
Şirketler Muhasebesi	3	5	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi I	3	5	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi II	3	5	Zorunlu
Muhasebede Bilgisayar Uygulamaları	3	5	Seçmeli
İhtisas Muhasebeleri	3	5	Seçmeli
Yönetim Muhasebesi	3	5	Seçmeli
Muhasebe Denetimi	3	5	Seçmeli
Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi	3	5	Seçmeli

Görüldüğü üzere Süleyman Demirel Üniversitesi'nde genel muhasebe I ve II derslerinin isimleri güncel bir şekilde finansal muhasebe I ve II olarak belirlenmiştir. Ayrıca finansal muhasebe dersleri 4'er saat işlenmekte olup ve bu derslere diğer derslere nazaran daha çok önem gösterilmektedir. Bu durum bölüme yeni başlayan öğrencilerin daha iyi bir muhasebe temeli almalarını sağlamaktadır. Ancak finansal muhasebe derslerinin AKTS sayıları farklı olduğu için bir standart eksikliği göze çarpmaktadır. Bu durumun düzeltilmesi ve bir standart yakalanabilmesi için AKTS sayılarının da ders saatleri oranında eşitlenmesi gerekmektedir. Ayrıca finansal muhasebe I ve II, şirketler muhasebesi ve Maliyet muhasebesi I ve II derslerinin zorunlu olması muhasebe meslek mensubu olmak isteyen öğrenciler için olumlu bir durum teşkil etmektedir.

Tablo 6. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Muhasebe Dersleri

	Ders Saati	AKTS	Seçmeli/Zorunlu
Genel Muhasebe	3	4	Zorunlu
Muhasebe Uygulamaları	3	4	Zorunlu
Şirketler Muhasebesi	3	4	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi I	3	4	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi II	3	4	Zorunlu
Muhasebe Denetimi	3	4	Zorunlu
Bilgisayarlı Muhasebe Programları	3	4	Zorunlu
Dış Ticaret Finansmanı ve Muhasebesi	3	4	Seçmeli
İhtisas Muhasebeleri	3	4	Seçmeli
Muhasebe Meslek Hukuku	3	4	Seçmeli
Uluslararası Muhasebe Standartları	3	4	Seçmeli
Yönetim Muhasebesi	3	4	Seçmeli

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü ders

içerikleri incelendiğinde, öncelikle diğer temel derslerin yanı sıra muhasebe denetimi ve bilgisayarlı muhasebe derslerinin zorunlu tutulması önemli bir avantaj sağlamaktadır. Teorik muhasebe bilgilerinin haricinde bilgisayar ortamında pratik olarak muhasebe uygulamalarının bütün öğrenciler tarafından öğrenilmesi öğrencilerin pratik yapma ve teorik bilgileri pekiştirme imkanını sağlamaktadır. Yine muhasebe denetiminin zorunlu olması ile bütün öğrenciler denetçilik mesleği hakkında bilgi sahibi olabilecek ve öğrencilerin gelecekte bu alanda çalışmayı bir seçenek olarak görmeleri sağlanacaktır.

Tablo 7. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak İşletme Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe Dersleri

	Ders Saati	AKTS	Seçmeli/Zorunlu
Genel Muhasebe I	3	4	Zorunlu
Genel Muhasebe II	3	4	Zorunlu
Şirketler Muhasebesi	3	4	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi I	3	4	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi II	3	4	Zorunlu
Muhasebe Denetimi	3	4	Zorunlu
Uluslararası Muhasebe Standartları	3	4	Seçmeli
Yönetim Muhasebesi	3	4	Seçmeli
Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi	3	4	Seçmeli
Muhasebe Meslek Hukuku	3	4	Seçmeli
Muhasebe Bilgi Sistemi	3	4	Seçmeli
Bilgisayarlı Muhasebe	3	4	Seçmeli
Muhasebede Seçilmiş Konular ve Örnek Uygulamalar	3	4	Seçmeli
İhtisas Muhasebesi	3	4	Seçmeli
Muhasebe ve Finansmanda Vaka Analizi	3	4	Seçmeli

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak İşletme Fakültesi İşletme Bölümüne bakıldığında bir çok muhasebe dersinin müfredatta yer aldığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin muhasebe alanında bir çok muhasebe dersi seçeneğine sahip olduğunu göstermektedir. Bu sayede öğrenciler lisans düzeyinde istedikleri muhasebe alanında uzmanlaşma imkanı elde edebileceklerdir. Ayrıca muhasebedeki güncel uygulama örneklerine yönelik derslerin bulunması öğrencilerin günlük hayattaki uygulamalara hakim olabileceklerini göstermektedir.

Fakülte bazında tek tek muhasebe dersleri incelendikten sonra hangi üniversitede hangi derslerin okutulduğunun belirlenebilmesi için bütün tablolar özet bir şekilde bir tabloda toplanmıştır. Fakültelerde farklı isimlerde yer alan benzer veya aynı muhasebe dersleri tek bir isim altında toplanarak aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Tablo 7’de görüleceği üzere fakültelerde gösterilen muhasebe derslerinden zorunlu dersler Z ile belirtilmekte, seçmeli dersler ise S ile gösterilmektedir.

Tablo 8. Üniversite Bazında Okutulan Muhasebe Dersleri

	Akdeniz Üniversitesi	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Uluslararası Antalya Üniversitesi	SDÜ	MAKÜ İİBF	MAKÜ Bucak İşletme Fakültesi
Genel Muhasebe I	Z	Z	Z	Z	Z	Z
Genel Muhasebe II	Z	Z		Z	Z	Z
Şirketler Muhasebesi	Z	Z		Z	Z	Z
Maliyet Muhasebesi I	Z	Z		Z	Z	Z
Maliyet Muhasebesi II		Z		Z	Z	Z
Muhasebe Denetimi	S	Z		S	Z	Z
Yönetim Muhasebesi	Z		Z	S	S	S
Bilgisayarlı Muhasebe	S	S		S	Z	S
Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi			S	S	S	S
İhtisas Muhasebesi		S		S	S	S
Muhasebe Uygulamaları	S					S
Uluslararası Muhasebe Standartları		S			S	S
Uluslararası Denetim Standartları		S				
Muhasebe ve Finansmanda Vaka Analizi						S
Muhasebe Meslek Hukuku					S	S
Muhasebe Bilgi Sistemi						S
Devlet Muhasebe Sistemi		S				

Tablo 8’de görüldüğü üzere vakıf üniversitesi hariç devlet üniversitelerinde temel muhasebe dersleri gösterilmektedir. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak İşletme Fakültesinde diğer fakültele nazaran daha çok çeşitli muhasebe dersinin yer aldığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin muhasebe konusunda istedikleri birçok alanda uzmanlaşabileceklerini ve bilgi sahibi olabileceklerini göstermektedir. Diğer üniversite ve fakültelerde de özellikle seçimlik ders şeklinde olsa dahi muhasebe dersleri konusunda öğrencilere daha çok çeşitlilik sunulmalı ve seçme imkanı tanınmalıdır.

Çalışmanın bu kısmında fakültelerdeki muhasebe eğitimi, söz sahibi ve bilinen üniversitelerdeki muhasebe eğitimi ile karşılaştırılmaktadır. Bu amaçla ele alınan Türkiye’nin en iyi üç üniversitesindeki

işletme ile ilgili bölümler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9. Karşılaştırmaya Temel Oluşturan Üniversite ve Bölümler

Sıralama	Üniversite İsmi	Fakülte ve Bölüm
1	Koç Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü
2	Sabancı Üniversitesi	Yönetim Bilimleri Fakültesi Yönetim Bilimleri Lisans Programı Muhasebe Uzmanlık Alanı
3	Bilkent Üniversitesi	İşletme Fakültesi İşletme Bölümü

Belirlenen bu üç üniversitedeki muhasebe eğitimi üzerinde yapılan araştırma neticesinde Tablo 9'da üniversitelerde okutulan muhasebe derslerine ait bilgiler özetlenmiştir. Bu doğrultuda aynı nitelikteki dersler tek isim altında birleştirilmiştir. Bu sayede aşağıdaki tabloda hangi üniversitede hangi muhasebe dersinin yer aldığı görülebilmektedir.

Tablo 10. Üniversitelerde Okutulan Muhasebe Dersleri

	Koç Üniversitesi	Sabancı Üniversitesi	Bilkent Üniversitesi
Finansal Muhasebe	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu
Yönetim Muhasebesi	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu
Maliyet Muhasebesi	Seçmeli	-	-
Muhasebe Denetimi	Seçmeli	Seçmeli	Seçmeli
Türkiye'de Muhasebe ve Vergi Sistemi	Seçmeli	-	-
Orta Düzey Muhasebe ve Raporlama	-	Seçmeli	-
Finansal Muhasebede İleri Konular	-	Seçmeli	-
Uluslararası Muhasebe	-	Seçmeli	-

Tablo 10'da görüldüğü üzere vakıf üniversitelerinde genellikle muhasebe dersleri az çeşitlilik göstermektedir. Öğrencilerin temel olarak finansal muhasebe ve yönetim muhasebesi derslerini öğrenmeleri amaçlanmaktadır. Daha sonra istedikleri veya ilgi duydukları takdirde diğer muhasebe derslerine yönelmeleri sağlanmaktadır. Sabancı Üniversitesi'nde diğerlerine göre daha çok muhasebe dersi seçeneği bulunmakla birlikte, en az muhasebe dersi seçeneğinin Bilkent Üniversitesi'nde olduğu görülmektedir.

Batı Akdeniz Bölgesindeki üniversitelerle kıyaslama yapıldığında bütün vakıf üniversitelerinin hemen hemen benzer bir muhasebe eğitim politikası benimsedikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Devlet üniversiteleri olarak çok daha fazla muhasebe dersi seçeneğinin olduğu açıkça görülmektedir. Bu sayede öğrenciler bir çok farklı muhasebe alanında bilgi sahibi olabilmektedir. Ancak ders sayılarının fazla

olmasının yanı sıra mutlaka nitelik olarak da derslerin içeriği doldurulmalıdır. Diğer bilinen ve kabul gören üniversitelerin eğitim seviyelerinin yakalanabilmesi için öncelikle eğitim altyapısının ve teknolojik imkanların oluşturulması gerekmektedir. Ayrıca öğretim üyeleri donanımsal olarak kendilerini geliştirmeli ve güncel uygulamalara hakim olacak bilgi birikimine sahip olmalıdır.

Çalışmada muhasebe derslerinin müfredatları incelenmiş olup, muhasebe derslerinin içerikleri konusunda gerçekleştirilebilecek uygulamalar ve gerekli görülen öneriler aşağıda sıralanmaktadır.

Fakülte bünyelerindeki muhasebe derslerinin AKTS'lerinin fakülteler arasında farklı olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların ortadan kaldırılması ve belirli bir standart oluşturulması için bütün üniversitelerdeki aynı nitelikteki derslerin AKTS'leri aynı olacak şekilde düzenlemeye gidilebilir.

Genel muhasebe derslerinin ismi finansal muhasebe olarak bütün üniversitelerde standart bir şekilde belirlenebilir. Koç, Sabancı ve Bilkent Üniversitelerinde bu derslerin ismi Finansal muhasebe olarak adlandırılmıştır. Yurtdışındaki üniversiteler incelendiğinde genellikle bu dersin isminin Financial Accounting olduğu görülmektedir. Bu isim Türkçe karşılığında Finansal Muhasebe olarak çevrilmektedir.

Bilgisayarlı muhasebe derslerinde kullanılan muhasebe paket programlarının yanı sıra daha kapsamlı olan ERP (Enterprise Resource Planning) programları öğrencilere uygulamalı olarak tanıtılabilir. Entegre ERP programları sayesinde şirketler bütün bilgilerini bilgisayar ortamında takip edilmekte ve kontrol edebilmektedir.

Elektronik ortamda oluşturulan E-defter, E-fatura, E-beyanname, E-imza gibi muhasebeye ilişkin uygulamalar öğrencilere tanıtılmalıdır. Artık günümüzde kağıt üzerinde veya yazılı ortamda muhasebe bilgilerinin sunulması yerine elektronik ortamda bütün muhasebe işlemleri gerçekleştirilebilmektedir. Dolayısıyla güncel uygulamaları yakından takip edebilmek adına bu uygulamalar gerekirse yeni bir ders adı altında gösterilebilir.

Muhasebe denetimi derslerinde geleneksel denetim uygulamalarından ziyade bilgi teknolojileri üzerinde gerçekleştirilen denetimlere daha çok önem gösterilebilir. Bu bağlamda sürekli denetim ve bilgi teknolojileri denetimi uygulamalarına bu derslerde yer verilmelidir. Ayrıca iç denetim uygulamalarına müfredatta daha çok yer verilmelidir. Bu bağlamda iç denetimle ilgili olarak seçimlik derslerin eklenmesi önerilmektedir.

Öğrencilerin günlük hayattaki muhasebe işlemlerini daha iyi öğrenebilmeleri için sektördeki muhasebe uygulamaları tanıtılmalıdır. Bu kapsamda güncel örnek uygulamalar vaka analizleri şeklinde bütün üniversitelerde gösterilmelidir.

Maliyet muhasebesi derslerinde günümüzde uygulanan çağdaş maliyet sistemleri tanıtılarak örnek uygulamalar derslerde işlenmelidir. Geleneksel maliyet sistemlerinin yerine çağdaş maliyet sistemlerine ilişkin uygulamalar müfredatta yerini almalıdır.

Muhasebe standartları ve denetim standartları dersleri seçimlik olsa bile bütün üniversitelerde öğrencilere gösterilmelidir. Bu sayede öğrenciler güncel uluslararası düzenlemelere hakim olabileceklerdir.

Üniversitelerde seçimlik muhasebe derslerinin sayıları artırılmalıdır. Örneğin adli muhasebe, işletmelerde iç denetim, sürdürülebilirlik ve raporlama gibi alanlarda muhasebe dersleri müfredata eklenebilir.

5. SONUÇ

Nitelikli muhasebe meslek mensuplarının yetişmesi için, muhasebe uygulamalarının doğru, güvenilir ve şeffaf bir şekilde gerçekleştirilmesi için muhasebe eğitimi çok önemli bir yer tutmaktadır. Kaliteli muhasebe eğitimi neticesinde muhasebenin genel kalitesi de artmaktadır. Kaliteli muhasebe eğitimi için donanımlı öğretim üyelerine ihtiyaç duyulmakta ve kaliteli bir eğitim müfredatına gereksinim duyulmaktadır. Bu doğrultuda yükseköğretim bünyesinde verilen muhasebe eğitimine ilişkin müfredatlar günümüz koşullarına göre uyarlanmalı, teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmelidir.

Kaliteli bir muhasebe eğitiminin verilebilmesi için çalışmada muhasebe derslerinin müfredatları incelenmiştir. Bu kapsamda Batı Akdeniz Bölgesinde yer alan üniversiteler ele alınmıştır. Çalışma sonucunda, bölgedeki devlet üniversitelerinde işletme eğitimi verilen fakültelerin eğitim planlarında muhasebe derslerinin sayısının fazla olduğu görülmektedir. Ancak bu üniversitelerin tamamında seçimsiz derslerin sayılarının artırılabilirliği önerilmektedir. Özellikle üniversitelerin bir kısmında açılan bir kısmında açılmayan dersler tüm üniversitelerde yer almalıdır. Bunlara ilave olarak güncel yeni muhasebe dersleri müfredata eklenmelidir.

Türkiye'nin en seçkin vakıf üniversitelerinde ise muhasebe derslerinin sayılarının yeterli miktarda olmadığı görülmektedir. Genel olarak bütün vakıf üniversitelerinde muhasebe derslerinin çeşitliliğinin artırılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bölgedeki devlet üniversitelerinde ise muhasebe derslerinin sayılarının yanında niteliklerinin de artırılması gerekmektedir. Muhasebe derslerinin müfredatları güncellenmeli ve günümüzdeki güncel muhasebe uygulamalarına yönelik olarak müfredatlar tekrar düzenlenmelidir.

Üniversitelerdeki aynı nitelikteki muhasebe derslerinin isimleri, haftalık ders saatleri ve AKTS bilgileri farklılık göstermektedir. Bu farklılıkların ortadan kaldırılabilmesi için derslerin isimleri, saatleri ve AKTS bilgileri bir standart oluşturularak tekrar düzenlenmelidir.

6. KAYNAKÇA

- Altınay, Aynur Tarakcıoğlu (2016), "Muhasebe Eğitiminin Geleceğine Stratejik Bir Bakış", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Cilt.5, Sayı.7, (2144-2150).
- Can, Ahmet Vecdi-Demirci, Şuayyip Doğuş (2016), "Uluslararası Muhasebe Eğitim Standardı 2 Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriğine Uyum: Sakarya Üniversitesi Örneği", *3. Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Kongresi (ICAFR 16) Özel Sayısı*, (319-338).
- Güney, Aysel (2016), "Muhasebe Eğitimi Üzerinde Denetim Standartlarının Etkisi", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt.5, Özel Sayı, (338-342).
- IFAC (2017), "Uluslararası Eğitim Standartları El Kitabı", <http://www.ifac.org/system/files/publications/files/2017-Handbook-of-International-Education-Pronouncements.PDF> (31.03.2017).
- Karcıoğlu, Reşat-Dızman, Şakir (2016), "Türkiye'de Tms-Tfrs Kapsamında Verilen Muhasebe Eğitiminin Kalite Standartları Açısından Yeterliliği", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt.30, Sayı.4, (869-884).

- Kıllı, Mustafa (2016), “Türkiye’deki Üniversitelerde Adli Muhasebe Eğitimi Ve Lisansüstü Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi ICAFR 16 Özel Sayısı*, (719-728).
- Koçyiğit, Seyhan Çil-Doğan, Emine-Taş, Emine (2016), “Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Derslerindeki Başarılarını Etkileyen Faktörlerle İlgili Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Ankara Üniversitesi Ve Gazi Üniversitesi Örneği”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt.8, Sayı.16, (222-252).
- Koçyiğit, Seyhan Çil-Tanç, Şükran Güngör (2016), “Türkiye’deki Üniversitelerde Lisansüstü Eğitim Programlarında Yer Alan Muhasebe Standartları Dersleri Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, Sayı.50, (57-77).
- Odabaş, Hakkı-Aydın, Murat (2016), “Vergi Hukuku Ve Muhasebe: Uygulamalı Bilimler Yüksek Okullarının Muhasebe Bölümlerinde Okutulan Vergi Dersleri Üzerine Bir Araştırma”, *Aydın İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Cilt.5, Sayı.7, (2000-2016).
- Onat, Osman Kürşat-Akın, Osman (2016), “Y Kuşağı Ve Muhasebe Eğitimi- Durum Tespiti Ve Öneriler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Bir Araştırma”, *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt.7, Sayı.2, (144-161).
- Öztürk, Erkan-Fındık, Hakkı (2016), “Türkiye’deki Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Standartları İle Uyumlaştırılması Sürecinde Karşılaşılan Adaptasyon Problemlerinin Muhasebe Alt Kültür Değerleri Çerçevesinde Tartışılması”, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, Cilt.9, Sayı.3, (241-256).
- THE (2017), “Times Higher Education 2016-2017 Dönemi Dünyanın En İyi Üniversiteleri Sıralaması”, https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/world-ranking#!/page/0/length/25/locations/TR/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats (31.03.2017).
- Turhan, Güllüzar (2016), *İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Balıkesir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Yıldız, Gülsevil (2017), “Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı Öğrencilerinden Beklentileri: Kayseri İlinde Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı.73, (169-183).